

ВІДГУК
офіційного опонента – кандидата юридичних наук, доцента
Дрок Ірини Сергіївни
на дисертацію
Буряченко Олесі Анатоліївни
«Правовий статус органів досудового розслідування Національної
поліції України у провадженнях в справах про адміністративні
правопорушення», подану на здобуття ступеня доктора філософії в галузі
знань 08 «Право»
за спеціальністю 081 «Право»

В сучасних умовах побудови правової та демократичної держави в Україні інститут адміністративного провадження в особі уповноважених органів судової та виконавчої влади має на меті забезпечення виконання одного з найважливіших завдань держави – забезпечення реалізації прав і законних інтересів людини та громадянина.

Порушення кримінального провадження достовірно не означає вчинення кримінального правопорушення, наявність складу кримінального правопорушення у повному обсязі. На початку досудового розслідування стверджувати про встановлені кримінальні факти неможливо, оскільки підставою для відкриття досудового розслідування є лише обґрунтоване припущення про злочинні факти. Початком досудового розслідування можна вважати виникнення кримінально-правового конфлікту між певними суб'єктами, а саме: державою (потерпілим), з одного боку, та особами (в тому числі невстановленими), з іншого.

Для вирішення конкретних кримінально-правових спорів проводиться досудове розслідування. Такі спори можуть бути вирішені шляхом прийняття остаточного процесуального рішення у кримінальному провадженні (закриття кримінального провадження, винесення обвинувального вироку, виправдання, рішення про звільнення особи від кримінальної відповідальності тощо). На початку досудового розслідування не можна з упевненістю говорити про достовірне прийняття того чи іншого остаточного рішення, оскільки це

можливо лише після повного, оперативного та неупередженого досудового розслідування.

В Україні дотепер актуальною для практичних органів Національної поліції є проблема встановлення єдиного порядку здійснення працівниками органів досудового розслідування Національної поліції повноважень та обов'язків слідчого (дізнавача) в період притягнення до адміністративної відповідальності під час досудового розслідування кримінальних проваджень, у тому числі закриття кримінального провадження, коли в поведінці правопорушника є ознаки адміністративного правопорушення.

Сказане підтверджує актуальність обраного дисертанткою напрямку наукового дослідження та визнання його таким, що заслуговує на увагу представників наукової спільноти.

В межах дисертаційного дослідження Буряченко О.А. здійснено актуальне наукове узагальнення теоретичних підходів та практичних проблем, пов'язаних із визначенням правового статусу органів досудового розслідування Національної поліції України в провадженнях у справах про адміністративні правопорушення, а також надано загальну характеристику провадженням у справах про окремі адміністративні правопорушення, виділені їх особливості.

Здійснюючи оцінку наукового рівня дисертації та наукових публікацій здобувача, слід відмітити, що дослідження є структурованим, логічним, послідовним, відповідає заявленій меті та поставленим завданням у роботі.

На виконання поставлених задач дослідження в межах дисертації було висвітлено стан дослідження проблем діяльності органів досудового розслідування Національної поліції України в провадженні у справах про адміністративні правопорушення; досліджено поняття та зміст адміністративно-правового статусу органів досудового розслідування Національної поліції України; розглянуто поняття та особливості проваджень в справах про адміністративні правопорушення як сфери об'єктивізації діяльності органів досудового розслідування Національної поліції України;

вивчено порядок здійснення проваджень органами досудового розслідування Національної поліції України у справах про адміністративні правопорушення, передбаченні ч. 4 ст. 184 КУпАП; охарактеризовано особливості проваджень органів досудового розслідування Національної поліції України у справах про адміністративні правопорушення, що передбаченні ст. 185-4 КУпАП; досліджено специфіку проваджень органів досудового розслідування Національної поліції України у справах про адміністративні правопорушення, що передбаченні ст. 185-11 КУпАП; з'ясовано особливості організаційно-правових засад діяльності органів досудового розслідування Національної поліції України як суб'єктів адміністративної юрисдикції; визначено напрями удосконалення процесуальних засад діяльності органів досудового розслідування Національної поліції України в провадженнях у справах про адміністративні правопорушення.

Про достатній рівень оволодіння методологією наукового дослідження для виконання поставлених завдань свідчить використання системи загальнонаукових та спеціально-правових методів пізнання, використання яких було обумовлене об'єктом та предметом наукового дослідження та пов'язане з метою та завданнями наукового пошуку. Поміж загальнофілософських методів одним із основних став діалектичний метод, що дозволив здійснити дослідження поняття та змісту адміністративно-правового статусу органів досудового розслідування Національної поліції України, а також механізму реалізації правового статусу органів досудового розслідування Національної поліції України в провадженні в справах про адміністративні правопорушення (підрозділи 1.2, 2.1). Провідним серед наукових методів став – системно-структурний, який допоміг здійснити оцінку стану дослідження проблем діяльності органів досудового розслідування Національної поліції України у провадженні в справах про адміністративні правопорушення, а також за допомогою якого вдалося з'ясувати особливості організаційно-правових засад діяльності органів досудового розслідування Національної поліції України як суб'єктів

адміністративної юрисдикції (підрозділи 1.1 та 3.1). За допомогою дедуктивного методу було розроблено концептуальні напрями розвитку організаційно-правових засад діяльності органів досудового розслідування Національної поліції України як суб'єктів адміністративної юрисдикції, а також визначено напрями удосконалення процесуальних засад діяльності зазначених органів у провадженнях в справах про адміністративні правопорушення (підрозділи 3.1 та 3.2). Головним серед усіх використаних спеціально-юридичних методів став формально-догматичний, використання якого сприяло дослідженню діючих нормативно-правових актів, а також практики їх застосування при реалізації адміністративної відповідальності за правопорушення, відповідальність за які встановлюється частиною 4 ст. 184, ст.ст.185-4 та 185-11 КУпАП (підрозділи 2.2, 2.3, 2.4, 3.1). У свою чергу, порівняльно-правовий метод допоміг проаналізувати проблемні питання кваліфікації адміністративних правопорушень, підвідомчих органам досудового розслідування Національної поліції України, та їх відмежування від аналогічних кримінальних правопорушень (підрозділи 2.2, 2.3, 2.4).

Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому засвідчила, що структура рукопису дисертації, запропонована Буряченко О.А., є цілком обґрунтованою і відповідає класичному науковому підходу. Вдало сформульовано мету та задачі дослідження, сформульовані об'єкт і предмет дослідження відповідають темі дисертаційної роботи. Обраний спосіб структуризації дисертації дозволяє змістовно й послідовно розглянути проблемні та дискусійні питання і завдання, визначені автором.

Перший розділ роботи присвячено здійсненню аналізу теоретико-методологічних засад дослідження правового статусу органів досудового розслідування Національної поліції України в провадженнях у справах про адміністративні правопорушення. Авторкою з'ясовано, що незважаючи на значущий вклад вітчизняних та зарубіжних вчених у галузі адміністративного та адміністративно-деліктного права, питання застосування адміністративної відповідальності та адміністративного примусу залишаються об'єктом

завдань, які породжують багато невирішених питань. Ці питання викликають полярні роздуми дослідників, оскільки на них немає однозначних або навіть загальних відповідей. Це, в свою чергу, змушує практикуючих юристів робити спроби розв'язати різні юридичні казуси, виходячи з загальнонаукових, загальноправових та спеціальних юридичних принципів, а іноді навіть користуючись власним здоровим глуздом, яким кожна особа розуміє по-своєму ті чи інші факти.

Окремо встановлено, що провадження в справах про адміністративні правопорушення в діяльності органів досудового розслідування Національної поліції України слід розглядати як основу на нормах адміністративно-процесуального права сукупність послідовно вчинених процесуальних дій, відповідно до стадій та їх особливостей, слідчими та дізнавачами щодо провадження у справах про адміністративні правопорушення, у зв'язку із виявленням під час досудового розслідування підстав притягнення винних осіб до адміністративної відповідальності.

Заслугове на увагу удосконалення авторкою теоретичних положень щодо сутності органів досудового розслідування Національної поліції України як суб'єктів адміністративної юрисдикційної діяльності, через наявність у них повноважень здійснювати провадження в справах про адміністративні правопорушення, а також щодо визначення адміністративно-правового статусу органів досудового розслідування Національної поліції України як системи визначених нормативно-правовими актами цілей, завдань, функцій, принципів, структурно-організаційних і компетенційних елементів, які в сукупності дають можливість цим суб'єктам здійснювати захист особи, суспільства та держави від кримінальних та адміністративних правопорушень, забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування кримінальних, адміністративних правопорушень, виявлення причин і умов, які сприяють їх вчиненню, і вжиття заходів щодо їх усунення.

В межах другого розділу вивчено правові та організаційні основи здійснення проваджень органами досудового розслідування Національної

поліції України в окремих видах справ про адміністративні правопорушення. Зокрема, розширено та обґрунтовано уявлення про порядок здійснення проваджень у справах про адміністративні правопорушення, відповідальність за які встановлюється ч. 4 ст. 184 КУпАП, ст.ст. 185-4 та 185-11 КУпАП, а також шляхи удосконалення даного виду процесуальної діяльності.

У третьому розділі охарактеризовано напрямки удосконалення правового статусу органів досудового розслідування Національної поліції України в провадженнях у справах про адміністративні правопорушення. Зокрема, надано пропозиції щодо удосконалення організаційно-правових засад діяльності органів досудового розслідування Національної поліції України як суб'єктів адміністративної юрисдикції та визначено шляхи удосконалення процесуальних засад діяльності органів досудового розслідування Національної поліції України у провадженнях в справах про адміністративні правопорушення.

Варто відмітити дослідження авторки питань реалізації органами досудового розслідування адміністративної відповідальності за розголошення відомостей про заходи безпеки щодо особи, взятої під захист.

Цілком обґрунтованою вважаємо позицію дослідниці щодо доцільності закритого розгляду справ про адміністративні правопорушення, у разі якщо їх відкритий розгляд суперечить інтересам охорони таємниці досудового розслідування.

Доведеними та практично значущими вважаємо пропозиції щодо надання органам Національної поліції повноважень здійснювати адміністративне затримання при ухиленні свідка, потерпілого, експерта, спеціаліста, перекладача від явки до органів досудового розслідування чи прокурора, а також при розголошенні особою, що притягається до адміністративної відповідальності, відомостей про заходи безпеки щодо особи, взятої під захист.

Варто відзначити, що зміст дисертації виграє за рахунок наявності ґрунтовної емпіричної бази дослідження: статистичні дані щодо діяльності

судових органів, органів досудового розслідування Національної поліції України, а також інших правоохоронних органів по здійсненню проваджень в справах про адміністративні правопорушення (Додаток Д), результати анкетування 235 респондентів: посадових осіб органів досудового розслідування Національної поліції, а також інших поліцейських, професійна діяльність яких пов'язана з реалізацією адміністративної відповідальності (Додаток Г), практика розгляду судами справ про адміністративні правопорушення, відповідальність за які встановлюється частиною 4 ст. 184, ст.ст.185-4 та 185-11 КУпАП (97 справ), результати попередніх наукових досліджень, а також правова публіцистика.

Позитивними вважаємо спроби авторки вирішити практично-значущі проблеми реалізації правового статусу органів досудового розслідування Національної поліції України в провадженнях у справах про адміністративні правопорушення не тільки на теоретичному, але й на практичному рівнях. Зокрема, підготовлений проєкт Закону України «Про внесення зміни до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо удосконалення засад діяльності органів досудового розслідування у провадженнях в справах про адміністративні правопорушення» є цілісним проєктом правової норми, який заслуговує на увагу нормотворців.

Достовірність і наукова новизна одержаних результатів при ознайомленні з дисертацією здобувачки, а також з її публікаціями за темою дослідження не викликає сумніву. Кожний розділ дисертації завершується достатньо узагальненими висновками, що розкривають основні наукові досягнення, які на думку авторки заслуговують на увагу (с. 90-91, 143-144, 201-203).

У результаті проведеного дослідження Буряченко О.А. наведено теоретичне узагальнення й нове вирішення наукової задачі, що полягає у розробці теоретичних та практичних засад, а також комплексному розв'язанні практичних питань діяльності органів досудового розслідування Національної поліції України в провадженнях у справах про адміністративні правопорушення.

Достатній рівень наукової обґрунтованості результатів виконаного дослідження, що в концентрованому вигляді знайшли відображення у сформульованих здобувачкою наукових положеннях, висновках і рекомендаціях, забезпечений застосуванням комплексу наукових методів, що відповідають об'єкту, предмету, меті і задачам дослідження; здійсненням публікації 5 наукових статей у фахових виданнях та апробації основних ідей дослідження на 5 науково-практичних заходах.

Водночас при викладенні матеріалів дисертації виявлено окремі лексичні, граматичні, орфографічні помилки, логічні неточності викладення матеріалу в деяких підрозділах та висновках до розділів, які не мають принципового характеру, можуть бути легко усунуті та не впливають на зміст дисертації.

У цілому, при визнанні належного науково-теоретичного рівня роботи Буряченко О.А. та її практичної значущості, слід зауважити, що це не виключає наявності критичних зауважень щодо окремих висновків та пропозицій авторки, зокрема, таких як:

1. У підрозділах 1.1. та 1.2., здійснюючи теоретичний аналіз сутності та змісту адміністративно-правового статусу органів досудового розслідування Національної поліції України, авторка зосереджує увагу на розкритті змісту його елементів, сформованих у блоки: цільовий, який визначає норми про цілі, завдання та функції діяльності; організаційно-структурний, який складається з правових приписів, що регламентують порядок утворення, реорганізацію, ліквідацію органу, його структуру, лінійну і функціональну підпорядкованість; компетенційний, що включає сукупність владних повноважень (компетенцію). Зауважимо, що традиційно науковці обов'язково під час характеристика адміністративно-правового статусу виділяють блок юридичної відповідальності, іноді навіть виділяють піднаглядність і відповідальність правоохоронного органу, гарантії його діяльності. Про це авторка попередньо також відзначає (с. 31, 32, 33, 34, 49 та ін.), однак, в дисертації не розкривається зміст та особливості юридичної відповідальності органів досудового розслідування Національної поліції України. Авторці

можна було більше приділити уваги розкриттю змісту цього елементу адміністративно-правового статусу органів досудового розслідування Національної поліції України та проілюструвати реалізацію або відсутність реалізації на практиці.

2. Визначаючи напрямки удосконалення правового статусу органів досудового розслідування Національної поліції України як суб'єктів адміністративної юрисдикції в провадження у справах про адміністративні правопорушення, авторка ґрунтується на теоретичних засадах, міжнародних стандартах у відповідній сфері, нормах чинного українського законодавства, практиці його застосування (у тому числі судовій). Водночас, дослідження організаційно-правових та процесуальних засад діяльності органів досудового розслідування поліції зарубіжних держав підсилило б теоретичну та практичну складову дисертації.

3. Запровадження результатів дисертаційного дослідження на рівні центральних органів управління поліції відповідно до доручення МВС України «Про заходи з реалізації наукової та науково-технічної політики МВС України» від 11.11.2022 № 151/48 дозволило би більш ефективно вплинути на удосконалення практичної діяльності органів досудового розслідування Національної поліції України в провадженнях у справах про адміністративні правопорушення.

4. Дисертаційне дослідження набуло б ще більшої практичної значущості, якби авторкою був розроблений та запропонований чіткий алгоритм діяльності органів досудового розслідування Національної поліції України в провадженнях у справах про адміністративні правопорушення в умовах чинного законодавства.

Незважаючи на наведені зауваження, ознайомлення з дисертацією Буряченко О.А. дає підстави для її позитивної оцінки, а зауваження не знижують наукової цінності дослідження, мотивують та спрямовують подальшу наукову розробку обраного здобувачкою напрямку наукового пошуку та мають потенціал для використання в освітньому процесі,

нормотворчій діяльності та практичній роботі.

На підставі викладеного вище можна зробити висновок, що дисертація Буряченко Олесі Анатоліївни «Правовий статус органів досудового розслідування Національної поліції України у провадженнях в справах про адміністративні правопорушення» являє собою закінчену науково-дослідну працю, що відповідає науковій спеціальності, за якою вона виконана. Дисертація Буряченко О.А. є завершеним самостійним дослідженням, має наукову новизну та практичну спрямованість, містить низку нових науково-обґрунтованих результатів у галузі адміністративного права, відповідає вимогам Наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» та Постанови Кабінету Міністрів України № 44 від 12.01.2022 року «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», а отже робота може бути рекомендована до розгляду та захисту на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

**Офіційний опонент –
Завідувач
науково-дослідної лабораторії
превентивної діяльності
та соціологічних досліджень
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
кандидат юридичних наук, доцент**

Ірина ДРОК

Підпис засвідчую:

**Проректор Дніпровського
державного університету внутрішніх справ
доктор юридичних наук, професор**

Олександр ЮНІН